
Når I skal giftes – husk økonomien

Deling af formue ved separation, skilsmisse og død

Når I bliver gift, får ægteskabet betydning for jeres indbyrdes økonomiske forhold. Det gælder særligt for deling af jeres formue ved separation, skilsmisse og død. Dette fremgår af ægtefælleloven (lov nr. 548 af 30. maj 2017 om ægtefællers økonomiske forhold), der træder i kraft den 1. januar 2018.

Hvad betyder det for jeres indbyrdes økonomiske forhold, at I bliver gift?

- Under ægteskabet
 - Ved separation og skilsmisse
 - Hvordan deles formuen ved separation og skilsmisse?
 - Hvordan deles formuen, når en ægtefælle dør
 - Ønsker I mere viden?
-

Under ægteskabet

Råderet

Under ægteskabet kan I hver især råde over jeres egne formuer. Det kaldes "særråden". Det betyder fx, at en ægtefælle, der ejer en bil, selv kan bestemme, at bilen skal sælges.

I har dog pligt til at råde over jeres egne formuer på en hensigtsmæssig måde. En ægtefælle må ikke misbruge sin formue, så formuen forringes til skade for den anden ægtefælle.

Den ene af jer kan ikke uden samtykke fra den anden sælge familiens helårsbolig, dvs. der hvor I som familie bor. Det omfatter også en bolig, som I fx har købt, men endnu ikke er flyttet ind i.

Sameje

Når I indgår ægteskab, betyder det ikke, at I automatisk sammen ejer alle de ting, som I køber.

I ejer kun de ting sammen, som I er sammen om at købe. Hvis I fx køber en bil, og I begge betaler for den, ejer I bilen sammen. Det kaldes "sameje". Når I ejer bilen sammen, skal I være enige om at sælge den.

Gæld

I hæfter som udgangspunkt kun for jeres egen gæld, uanset om den er opstået før eller under ægteskabet. Det kaldes "særhæften".

Hvis I sammen har optaget et lån, fx et billån eller et banklån, er I dog fælles om gælden.

Aftaler og gaver mellem ægtefæller

I kan frit indgå aftaler med hinanden og give hinanden gaver.

Forsørgelsespligt

Når I bliver gift, får I pligt til at forsørge hinanden.

Ved separation og skilsmisse

Formuefællesskaber

Når I indgår ægteskab, får I automatisk en formueordning, der kaldes "formuefællesskab". Det betyder, at I ved separation eller skilsmisse skal dele jeres formue lige. Se nedenfor om deling af jeres formue, når den ene ægtefælle dør.

En ægtefælles formue, der skal deles lige, kaldes "delingsformue".

Delingsformue

Det er som udgangspunkt hele jeres formue, der skal deles ved separation og skilsmisse:

- Formue, som I hver især ejede, da I blev gift.
- Formue, som I hver især erhverver, mens I er gift.
- Arv og gaver, som I modtog inden ægteskabet.
- Arv og gaver, som I modtager, mens I er gift.

Dette betyder, at al formue skal deles lige ved separation og skilsmisse. Det gælder også fx en erhvervsvirksomhed, et hus, en bil, en campingvogn, aktier og arvede malerier m.v. Det gælder også en opsparing, som en ægtefælle bringer med ind i ægteskabet.

Disse ejendele kan kun holdes uden for lighedelingen, hvis de er særeje. Se nedenfor om aftaler om særeje.

Lighedelingen omfatter dog bl.a. ikke:

- Særeje. Særeje skal være aftalt ved ægtepagt mellem ægtefæller eller bestemt af en arvelader eller gavegiver.
- Personlige ejendele, fx smykker, tøj, smykker, ure og efter omstændighederne sports- og hobbyudstyr.
- Rimelige pensionsrettigheder.
- Personlige erstatninger fx erstatninger, godtgørelser og forsikringsudbetalinger m.v., der skyldes erhvervs- evnetab, varigt men, kritisk sygdom, svie og smerte m.v.
- Uoverdragelige og personlige rettigheder, fx en ophavsrettighed og goodwill.

Se nedenfor om aftaler om særeje.

Pensioner

Jeres pensioner indgår som udgangspunkt ikke i formuedelingen. Det betyder, at hvis I har en almindelig arbejdsmarkeds- eller alderspension, skal denne ikke deles med den anden.

Kun hvis en af jer eller begge har foretaget en ekstra opsparing, og ægteskabet har varet mere end 5 år, skal den ekstra pension deles.

En ægtefælle, der ikke har en pension eller kun har en lille pension, har mulighed for at få en økonomisk kompensation fra den anden ægtefælle.

Hvis I ønsker deling af jeres alders-, kapital- eller ratepensioner, skal I oprette en ægtepagt om særeje. Se mere nedenfor.

I kan ikke aftale at dele en livrente.

Særeje – mulighed for at aftale en anden formueordning

Hvis I ønsker at aftale en anden formueordning end formuefællesskab, kan I skræddersy jeres egen formueordning.

I kan fx aftale, at bestemte ejendele skal være særeje. Aftaler om særeje skal oprettes i en ægtepagt.

Ægtepagten er en skriftlig aftale, som begge ægtefæller skal underskrive. Ægtepagten skal tinglyses hos Tinglysningsretten for at være gyldig. Læs mere på www.tinglysningsretten.dk.

Formue, der er særeje, skal ikke deles ved separation og skilsmisse.

Der er mulighed for at aftale forskellige former for særeje. Særeje kan fx oprettes for hele formuen, for en del af formuen eller for en eller flere ejendele. Særeje kan også tidsbegrænses.

Hvordan deles formuen ved separation og skilsmisse?

Formuefællesskab

Hvis I en dag skal skilles, skal jeres formue gøres op og deles. Det kaldes "bodeling". I skal dele det, I hver især ejer lige, medmindre I har lavet en anden aftale.

Formuefællesskabet ophører som udgangspunkt ved udgangen af det døgn, hvor Statsforvaltningen modtog anmodning om separation og skilsmisse. Det er dog muligt at aftale, at det skal være en anden dag.

En deling fungerer i princippet ved, at hver ægtefælle skal beregne sin bodel. Det gør man ved, at man sætter beløb på, hvor meget man ejer (formue), og hvor meget man skylder væk (gæld). Når det er sket, trækkes gælden fra formuen, og bodelingen sker på denne måde:

- Hvis begge ægtefæller ejer mere, end de skylder væk (positiv bodel), deler man, så hver ægtefælle får lige meget.
- Hvis den ene ægtefælle skylder mere væk, end vedkommende ejer (negativ bodel), så deler man kun den ægtefælles bodel, som er positiv. Bodelen deles lige mellem ægtefællerne.

Ved formuedelingen fordeler I også de enkelte ejendele, som I ejer, mellem jer.

Hvis I ikke kan blive enige, kan skifteretten bestemme, hvordan jeres formue skal deles, og hvem af jer der skal have de enkelte ejendele.

Særeje m.v.

Hvis I har skræddersyet en særlig ordning og fx har særeje, skal der ske deling efter de aftaler, I har indgået. Den del af formuen, der er særeje, skal ikke deles med den anden ægtefælle.

Værdien af en ægtefælles erstatninger, godtgørelser og forsikringsudbetalinger m.v., der fx skyldes erhvervsevnetab, varigt men eller kritisk sygdom, indgår ikke i delingen. Det samme gælder uoverdragelige og personlige rettigheder, fx goodwill.

Hvordan deles formuen, når en ægtefælle dør

Formuefællesskab

Når den første af jer dør, deles begge ægtefællers delingsformue lige mellem den af jer, der er længstlevende, og den afdøde ægtefælles arvinger.

Særeje

Aktiver, der er særeje, skal ikke deles.

Uskiftet bo

Den længstlevende af jer har mulighed for at sidde i "uskiftet bo" med delingsformuen, hvis I har fælles børn. Hvis afdøde har særbørn, skal de samtykke til at den længstlevende sidder i uskiftet bo.

Hvis hele formuen er særeje, er der ikke mulighed for at sidde i uskiftet bo. Hvis den afdøde ægtefælle havde både delingsformue og særeje, er det ikke muligt at sidde i uskiftet bo med den del af formuen, der er særeje.

Uskiftet bo betyder, at formuen ikke deles ved førstaf dødes død. Den længstlevende ægtefælle kan derfor råde over hele formuen, men må ikke misbruge formuen. Formuen deles mellem ægtefællernes arvinger, når den længstlevende ægtefælle dør.

Den længstlevende ægtefælle kan bestemme, at formuen alligevel skal deles med den førstaf dødes ægtefælles arvinger. Formuen skal deles, hvis den længstlevende ægtefælle vil gifte sig igen.

Ønsker I mere viden?

Ønsker I mere viden?

Hvis I overvejer at lave andre aftaler end det, der følger direkte af loven, bør I søge juridisk rådgivning.

Læs mere på Børne- og Socialministeriets hjemmeside www.sm.dk under emnet "Familier".

Læs mere om deling af formuen ved separation og skilsmisse på Domstolenes hjemmeside www.domstol.dk under emnet: "Ægteskabsager - Deling af fællesbo".